

Pažyma

dėl Lietuvos Respublikos pozicijų 2018 m. spalio 9 d. ES Aplinkos taryboje svarstomais klausimais

1. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento, nustatančio naujų lengvųjų automobilių ir naujų lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamų teršalų normas, mažinant išmetamą CO₂ kiekį ir iš dalies keičiantis reglamentą Nr. 715/2007

– *Bendrasis požiūris*

Klausimo esmė

Reglamente nustatomi ES naujų lengvųjų ir lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekio mažinimo tikslai, kuriuos šių transporto priemonių gamintojai turės įgyvendinti nuo 2020, 2025 ir 2030 m.

Nuo 2020 m. naujai registruotų transporto priemonių parko vidutinis išmetamas CO₂ kiekis turėtų neviršyti 95 g CO₂ / km naujoms keleivinėms transporto priemonėms ir 147 g CO₂ / km naujoms lengvosioms komercinės paskirties transporto priemonėms per kalendorinius metus.

Nuo 2025 m. iki 2029 m. naujų lengvųjų automobilių ir komercinių transporto priemonių vidutinis išmetamo CO₂ kiekis turėtų būti 15 proc., o nuo 2030 m. – lengvųjų automobilių 35 proc. mažesnis, o lengvųjų komercinių automobilių 30 proc. mažesnis, palyginti su vidutiniais 2021 m. nustatytais tikslais.

Įgyvendinant reglamentą visos ES valstybės narės kasmet privalės Komisijai teikti ataskaitas apie registruotus naujus lengvuosius automobilius ir komercines transporto priemones.

Aplinkos taryboje bus siekiama patvirtinti bendrąjį požiūrį dėl reglamento projekto, kuriuo remiantis būtų pradėtos derybos su Europos Parlamentu.

Lietuvos pozicija

Lietuva iš esmės pritaria bendrajam požiūriui dėl reglamento projekto, kuriame būtų nustatyti ambicingi CO₂ mažinimo tikslai naujiems lengviesiems automobiliams ir komercinėms transporto priemonėms.

Išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimas transporto sektoriuje – vienas iš sudėtingiausių uždavinių. Pritariame siūlomam griežtesniam 35 proc. lengvųjų automobilių tikslui ir manome, kad siekiant iš esmės mažinti ŠESD kiekį transporto sektoriuje, būtina nustatyti maksimaliai ambicingus CO₂ mažinimo tikslus lengvųjų ir komercinių automobilių gamintojams ne tik 2025 ir 2030 m., bet ir indikatyvius ilgalaikius tikslus 2040 m.

Pritariame nuostatą dėl nešališkos teršalų išmetimo stebėsenos realiomis važiavimo sąlygomis sugriežtinimui.

Transporto sektoriaus ŠESD išmetimai sudaro 40 proc. ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje nedalyvaujančių sektorių išmetimų. Be to, šie išmetimai kasmet auga: 2015 m. padidėjo 5 proc., palyginti su 2014 m., o 2016 m. – 7 proc., palyginti su 2015 m. Manome, kad ES lygiu turi būti rasti teisiškai įvertinti sprendimai, padėsiantys išvengti naudotų taršesnių ir senų automobilių iš turtingesnių ES valstybių narių pardavimo mažiau pasiturinčiose valstybėse narėse. Todėl siūlome patikslinti 13a konstatuojamąją dalį nurodant, kad papildomos priemonės dėl senų naudotų automobilių ribojimo būtų priimanamos ne tik nacionaliniu, bet ir ES lygiu.

2. Tarybos išvados dėl pasirengimo JTBKKK susitikimams Katovicuose (2018 m. gruodžio 2–14 d.)

– *Priėmimas*

Klausimo esmė

Tarybos išvadose patvirtinama bendra ES pozicija š. m. gruodžio 2–14 d. Katovicuose vyksiančiuose JT bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių susitikimuose svarstomais klausimais, susijusiais su Paryžiaus susitarimo įgyvendinimu.

Tarybos išvadose pažymima, kad būtina imtis skubių pasaulinių veiksmų kovai su klimato kaita. Reiškiamas nerimas dėl Tarptautinio klimato kaitos komisijos (IPCC) Specialiojoje ataskaitoje daromos išvados, kad šalių įsipareigojimai nėra pakankami Paryžiaus susitarimo ilgalaikiams tikslams pasiekti. Visos šalys raginamos didinti klimato kaitos švelninimo tikslus, juos derinant su darniu vystymusi ir skurdo mažinimu, didinti maisto saugą, lyčių lygybę, gerbti žmonių ir bendruomenių teises, saugoti biologinę įvairovę.

Referuojant į 2018 m. vasario 26 d. Užsienio reikalų tarybos Europos klimato diplomatijos išvadas, pabrėžiama, kad ES išlaikys kovos su klimato kaita lyderystę ir jos svarbą tarptautiniam saugumui ir stabilumui. Neratifikavusios šalys raginamos kuo skubiau ratifikuoti Paryžiaus susitarimą, Kioto protokolo Dohos pakeitimą ir Monrealio protokolo Kigalio pakeitimą. Pažymima, kad ES įgyvendina ambicingą klimato kaitos politiką: patvirtinti ŠESD mažinimo teisės aktai (ES apyvartinių tašos leidimų prekybos sistemos direktyva, Pastangų pasidalinimo ir LULUCF reglamentai), ES atsinaujinančių energijos išteklių tikslas padidintas iki 32 proc., o energijos efektyvumo tikslas – iki 32,5 proc. Komisija pateiks Ilgalaikei ES mažo ŠESD kiekio plėtros strategiją, skirtą Paryžiaus susitarimo ilgalaikiams tikslams įgyvendinti. Patvirtinamas ES ir valstybių narių įsipareigojimas prisidėti prie tarptautinio klimato kaitos finansavimo, siekiant sukaupti 100 mlrd. USD per metus iki 2020 m. klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo veiksams besivystančiose šalyse finansuoti.

Tarybos išvadose įvertinama jau pasiekta pažanga dėl Paryžiaus susitarimo įgyvendinamųjų sprendimų parengimo pagal Paryžiaus susitarimo veiksmų programą ir patvirtinamas pasiryžimas Klimato kaitos konferencijoje (COP24) Katovicuose priimti šiuos sprendimus. Pabrėžiama, kad kontraversiškais klausimais pažangos pasiekti nepavyko, todėl šalys raginamos siekti sutarimo ir užbaigti sprendimų parengimą. Pažymima apskaitos taisyklių patvirtinimo, bendros pažangos vertinimo struktūros („fit for purpose“) sukūrimo, Talano dialogo kaip diskusijų platformos svarba. COP24 Katovicuose tikimasi konstruktyvaus aukšto lygmens dialogo dėl klimato kaitos finansavimo ir užmojų iki 2020 m. didinimo.

Planuojama, kad Aplinkos taryboje ministrai patvirtins Tarybos išvadas.

Lietuvos pozicija

Tarybos išvados bus svarstomos rugsėjo 26 d. Coreper I posėdyje. Atsižvelgiant į posėdžio rezultatus, pozicija gali būti tikslinama.

Lietuva iš esmės pritaria Tarybos išvadoms, kuriose atspindėtos pagrindinės nuostatos rengiantis COP24 Katovicuose ir atsižvelgta į valstybių narių pasiūlymus.

Palaikome raginimą šalims aktyviai siekti pažangos dėl Paryžiaus susitarimo veiksmų programos ir COP24 pirmininko iniciatyvas dėl papildomų derybų formatų. Lietuvai svarbu, kad Tarybos išvadose būtų pabrėžiama užmojų ir klimato kaitos finansavimo didinimo pasauliniu mastu (o ne vienašališkai ES) svarba. Be klimato kaitos švelninimo turi būti akcentuojami ir prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmai, nurodoma ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos peržiūra, taip pat nurodoma, kuriose Paryžiaus susitarimo veiksmų programos srityse reikalinga didžiausia pažanga (klimato kaitos švelninimas, nacionalinių įsipareigojimų vykdymo apskaita, finansavimo mobilizavimas, finansų panaudojimo skaidrumas).

3. Tarybos išvados dėl JT biologinės įvairovės konvencijos 14-osios šalių konferencijos, 9-ojo Kartachenos protokolo šalių susitikimo ir 3-iojo Nagojos protokolo šalių susitikimo, vyksiančių 2018 m. lapkričio 14–29 d. Šarm el Šeiche, Egipte

– Priėmimas

Klausimo esmė

Tarybos išvadose patvirtinama ES pozicija š. m. lapkričio 14–29 d. Šarm el Šeiche vyksiančioje 14-ojoje JT biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijoje ir šios konvencijos Kartachenos biosaugos bei Nagojos genetinių išteklių protokolų šalių susitikimuose.

Tarybos išvadose pripažįstama, kad Biologinės įvairovės strateginio plano 2011–2020 m. įgyvendinimo veiksmų nepakanka sustabdyti biologinės įvairovės nykimą. Buveinių praradimas, klimato kaita, invazinių rūšių plitimas, tarša ir nedarnus gamtos išteklių naudojimas išlieka

pagrindinėmis grėsmėmis biologinei įvairovei. Valstybės narės ir Komisija kviečiamos aktyviau imtis veiksmų ir patvirtinti naują planą dėl biologinės įvairovės išsaugojimo tikslų po 2020 m. Į šio plano rengimą turėtų būti įtrauktos visos suinteresuotos šalys, plane turėtų būti numatyti ambicingi, realūs, pamatuojami ir per tam tikrą laikotarpį įvykdomi tikslai. Konvencijos šalys raginamos iki 2020 m. vyksiančios 15-osios konferencijos pateikti savanoriškus bioįvairovės išsaugojimo įsipareigojimus, tarptautiniu lygiu turi būti numatytas šių įsipareigojimų vykdymo priežiūros mechanizmas. Raginama diskutuoti dėl papildomų ES ir jos valstybių narių įsipareigojimų biologinės įvairovės išsaugojimo srityje.

Tarybos išvadose pabrėžiama biologinės įvairovės integravimo ne tik į žemės ir miškų ūkio, žuvininkystės, turizmo, bet ir į energetikos, kasybos, gamybos pramonės, infrastruktūros kūrimo ir sveikatos apsaugos sektorius svarba.

Raginama patvirtinti konkrečius veiksmus, susijusius su 2011–2020 m. Kartachenos biosaugos protokolo strateginiu planu, kurie papildytų pasaulinę biologinės įvairovės išsaugojimo sistemą nuo 2020 m. ir taip užtikrintų veiksmingą protokolo įgyvendinimą po 2020 m.

Konvencijos šalys raginamos prisijungti ir ratifikuoti Nagojos protokolą dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais, patvirtinti teisines, administracines ir politines priemones, kad būtų užtikrintas tinkamas jo įgyvendinimas.

Lietuvos pozicija

Pritariame Tarybos išvadoms, kuriose aptariami Lietuvai aktualūs biologinės įvairovės išsaugojimo tikslų po 2020 m. nustatymo, priemonių integravimo į kitus sektorius, invazinių rūšių gausos reguliavimo, apdulkintojų apsaugos, genetinių išteklių valdymo, biosaugos, biologinės įvairovės ir klimato kaitos sąsajų ir kiti klausimai.

Sutinkame, kad būtina priimti sprendimus dėl tolesnio Biologinės įvairovės strateginio plano 2011–2020 m. įgyvendinimo, naujojo strateginio plano po 2020 m. parengimo ir biologinės įvairovės išsaugojimo finansavimo.

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2011-09-24